

Harminckét késszúrással az Ég felé

2018 május 01. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A Kádár-diktatúra állambiztonsága gyilkoltathatta meg a mártír Brenner Jánost.

***Nekem már nem lesz szükségem rá, minket úgyis megölnek”*. Május elsején avatják boldoggá Brenner Jánost káplánt, a katolikus egyház mártírját. A közkedvelt, bátor, sorsát felvállaló papot 1957 telén ölték meg bestiális kegyetlenséggel. A háttérben a Kádár-diktatúra, és annak állambiztonsága mozgatta a szálakat. A tettesek kilétét még ma sem ismerjük pontosan, a rezsim igyekezett eltüntetni a nyomokat, két b?nöst is “feltálaltak” a közvéleménynek. Most felelevenítjük ezt a sötét, kegyetlen, Brenner János bátorsága, kiállása, megtörhetetlen hite miatt mégis felemel? történetet.**

„Mikor nov. 4-én reggel megtudtuk az orosz támadás hírét, gyors döntés el?tt állottunk. […] *Délután magam is elindultam. Semmit sem vittem magammal, és hogy szívem meg ne szakadjon, elhatároztam, hogy egyszer sem tekintek vissza. Kethelyen* [Rábakethelyen – MG] *én is felmentem a plébániára búcsúzni. […] Amikor kijöttem a szobájukból,* [Brenner] *János kikísért. […] A lépcs? alján megállottam, és még egyszer felnéztem rá. Ekkor hirtelen megszólalt és felajánlotta, vigyem el a motorkerékpárját. Mivel tudtam, mennyire szereti a járm?vét, megköszöntem, és külön említettem, hogy már csak azért sem fogadhatom el. Mire ? ezt válaszolta:*

Nekem már nem lesz szükségem rá, minket úgyis megölnek.”

(T. F., Brenner János régi ismer?sének levele, forrás: Kocsis L. Mihály: *Els? nap az örökkévalóságban*).

Brenner Jánost valóban megölték. Harminckét késszúrással, 1957 decemberében, a kádári megtorlás egyik sötét esztendejében. Hosszú évtizedekig még beszélni sem lehetett róla, a gyilkosság körülményeit, az összes tettest valószín?leg ma sem ismerjük. (A mártírpap alakját **idézi fel Rozvány Dávid írása** is, amely eredetileg a PolgárPortálon, de a PS-en is olvasható: Rozványi Dávid: Az igaz emléke örökké él – Brenner János boldoggá avatására készülünk.)

A nyomozást az állambiztonság vezette, a tanúkat megfélemlítették, csak egy dolog biztos: Brenner – ahogyan számtalan más hasonló egyházi (és persze világi) személy – a diktatúra célpontja volt. És egyik meggyilkolt áldozata. Ezek azok a sötét ügyletek, amik ma is nagyon nehezen kutathatóak, az ezzel kapcsolatos szóbeli utasításokat gyakran le se jegyezték, ha leírták, talán már megsemmisítették, ha nem, nem adták át a levéltáraknak – és a sor folytatható.

Szigorúan üldözött szerzetesrendek

Brenner János Szombathelyen született 1931. december 27-én, 1941 ?szén a család Pécsre költözött, a fiú a Ciszterci Gimnáziumban folytatta tanulmányait, egészen az 1948-as államosításig. A szerzeteseket ekkor a diákokkal sokszor ellenséges civil tanárok váltották fel, Brenner ezért Zircre menekült, ahol Endrédy Vendel apát nem hivatalos iskolát m?ködtetett. A növendék 1950-ben jelentkezett novíciusnak a ciszterci rendbe, de a szerzetesrendek ellen megindult egyre átfogóbb támadás után (amikor a Rákosi-diktatúra nem csupán betiltotta, de minden eszközzel üldözni kezdte a rendek többségét) Budapesten, a Hittudományi Akadémián tanult tovább. Titokban, az illegalitásban végezte novíciusi évét, 1951-ben pedig letette fogadalmát. Több kacskaringós kitér?, menekülés, ellehetetlenítés után végül a gy?ri szemináriumban fejezte be tanulmányait, 1955 nyarán szentelték fel, majd Rábakethelyre helyezték káplánnak.

Készült-e a mártíromságra?

A cikkem elején idézett levélrészlet erre utal, de sorsát ismerve mélyebb értelme van a következ? történetnek is (Forrás: Kapu, 2008/február):

„Brenner János a püspöki iskolának lett tanulója szül?városában. Ebben az id?ben történt, hogy iskolatársaival együtt el?adták Szent Tarzíciusz vértanúnak, a ministránsok véd?szentjének történetét. János ragaszkodott ahhoz, hogy ? játszhassa Tarzíciusz szerepét. Gyermekként még nem gondolta, hogy egyszer ?rá is ugyanez a sors vár. Évekkel kés?bb már fiatal pap volt, amikor egy éjszaka állítólagos beteghez hívták. Útközben megtámadták és megölték. János atya, a magyar Tarzíciusz is a szíve fölött vitte az oltáriszentséget, amikor a beteghez ment, és utolsó erejével védte az Úr testét, miközben kioltották életét.”

Térjünk vissza 1957 teléhez. A forradalmat és szabadságharcot a szovjet hadsereg segítségével leverték, százával végeztek ki a forradalmárokat, ezrek szenvedtek börtönben, százezrek hagyták el az országot ’56-ban. Bár számtalan kutató foglalkozott már Brenner János történetével, a legjelent?sebb lépéseket a **téma szakért?je, Soós Viktor Attila tette**, a történész-levéltáros Budapest F?város Levéltárában bukkant rá azokra a bírósági iratokra, amelyek – valamelyest – tisztábbá tehették a képet. Valamelyest – ugyanis továbbra sem tudjuk, pontosan kik ölték meg a káplánt. Aki akkora már több figyelmeztetést kapott.

„Lássák a következményeket” – célponttá vált a káplán

A bátor, közkedvelt Brenner Jánosra – ahogyan az összes veszélyesnek tartott, tiszta szív? fiatal papra, papnövendékre – felfigyelt az **Állami Egyházügyi Hivatal (ÁEH)** és az állambiztonság. **Prazsák Mihály, az ÁEH Vas megyei megbízottja** (1950-ben szervezték be a határ?rségnél, kés?bb “lakásgazda” lett) el akarta távolíttatni a veszélyesen népszer? káplánt, ám erre Brenner János elöljárója – mikor a pap meger?sítette neki, hogy nem fél, mindenképp maradna –, Kovács Sándor szombathelyi püspök nemet mondott a kommunista kádernek.

> „Jó, akkor lássák a következményeit!”

– fenyegette meg Prazsák a f?pásztort – a témával foglalkozó könyvek szerint.

1957 ?szén ismeretlenek **fahasábokat hajigáltak** a szokása szerint a motorján közleked? Brenner János elé, amikor Farkasfáról tartott hazafele. Semmi baja nem esett, *„Nem volt szerencséjük”* – mondta mosolyogva plébánosának, Kozma Ferencnek. Akkor még.

„Vén csuhás, menj gyalog”

Brenner János említett plébánosa, Kozma Ferenc 1957 decemberében ebéd után busszal szándékozott eljutni Farkasfára. Amikor a buszvezet? megállt a megállóban, rákiáltott: *„Vén csuhás, menj gyalog, a busz megtelt, nem férsz fel rá!”.* A plébános így tíz kilométert gyalogolt az erd?n keresztül, a gyóntatás után a faluban maradt, egy családnál éjszakázott, mert másnap ? mondta a szentmisét.

> „Málcsi néni, olyan gyönyör? a reggel, át tudnám ölelni a világot”

– Brenner János a végzetes reggel így köszönt rá a házvezet?n?re, miel?tt átsétált volna a reggeli misét megtartani. December tizennegyedike az elvtársaknak is nagy nap volt: akkor tartották a **tanácstagok baráti estjét és a rend?rségi bált**. „*A rábakethelyi hívek vasárnap reggel a fél 8-as misére mentek, azonban a templom zárva volt, és nem találták egyik papot sem* – olvashatjuk a Kapuban megjelent, már említett hosszabb cikkben. – *Az egyik ministráns fiút leküldték a plébániára. ? zörgetett, de senki nem nyitott ajtót. Arra gondoltak, talán beteghez hívhatták el az ifjú káplánt. Miközben másodszor is lement a fiú a plébániára, Málcsi nénit már ott lelte. A falon vérnyomokat találtak, és látták, hogy a káplán atya ágya üres, de nincs bevetve.”*

Harminckét késszúrás a Párt nevében

Brenner Jánost bestiálisan meggyilkolták. Kicsalták vagy kivitték az erd?be, és ott 32 késszúrással megölték. Ennek részleteit én most nem idézem fel. Ami biztos, hogy a közelb?l azt hallották: *„Ne bántsatok! Istenem, segíts!”*.

De nem csak ebb?l vált világossá, hogy többen voltak, hiába igyekeztek ezt utólag megmásítani. A kutatók szerint a falu népe már akkor azt mondta, hogy a Párt ölette meg.

Mást nem igazán tudtak elképzelni, a fiatal Brennert – aki ugyanúgy kedvesen beszélgetett, viselkedett mindenkivel – a visszaemlékezések szerint mindenki kedvelte. Az ügyben el?ször a szombathelyi rend?rség kezdett el nyomozni – a kutatások szerint nem siettek –, majd **megérkeztek az állambiztonság emberei, és átvették az ügyet**.

A nyomozásban azt próbálták bebizonyítani, hogy **személyes bosszú volt**. A **legenda szerint Brenner Jánost egy féltékeny férj** (egy ismer?s feleséget er?szakkal próbáltak meg rávenni egy lejáró levél megírására) ölte meg, de a legfontosabb nem is az állítólagos motiváció volt, hanem az, hogy az **elkövet?t „magányos farkasként” kellett feltüntetni.** (Akár napjaink terroristáit). Tökéletes jelöltnek t?nt Tóka Ferenc, aki a kés?bbi ítélet szerint egy disznóvágás után, részegen ölte meg a káplánt. Állítása szerint a berúgás után hazatérve, az ágyban fetrengve lett dühös lett Brenner Jánosra, mert fivéréb?l papot csinált. (Más kérdés, hogy ez nem volt igaz, a testvére akkoriban **még nem volt pap**, de ez és a többi „apróság” (több lábnyom, stb.) az állambiztonsági

nyomozókat és az üggyel megbízott nyilván százszorosan megbízható bírót kevéssé érdekelte).

A legvalószín?bb, hogy Tóka valóban ott volt a gyilkosok között, valamivel – ki tudja, mivel fenyegette, zsarolta az állambiztonság – rávehették, hogy egyedül vigye el az egészet.

Jellemz?, hogy el?ször halálra, majd életfogytiglanira ítélték, hogy 1960-ban a Legfels?bb Bíróság megsemmisítette a nyilvánvalóan felépített ügyet, és kártalanítsák a férfit. Felfoghatjuk ezt Júdás harminc ezüstjének is.

A második jelölt az akkor még csak tizenhat éves Kóczán Tibor volt. A nyomozás szerint ? csalta ki Brennert.

Jellemz?, hogy ?t, Kóczánt csak a gyilkosság után hét évvel vették el?, és végül nyolc év múlva szabadult. Kocsis L. Mihály könyve és kutatása szerint a rend?rségen azzal fenyegették, hogy úgy jár, mint az anyja: utóbbit az ötvenes évek végén egy határ?r „véletlenül" lel?tte kapálás közben. Kell-e mondanom, hogy a derék határ?rt végül felmentették. Kóczán nem akart *"úgy járni"*.

Még az ezredfordulón is megfenyegették a kérdez?sköd? újságírót

„A jegyz?könyvek egy részét meghamisították, a Brenner Jánosra való emlékezést pedig kés?bb is tiltották, a gy?ri szeminárium faláról a végzett növendékek között szerepl? arcképét levetették. Hogy a kommunisták által elkövetett papgyilkosságok a legutóbbi id?kben is rendkívül kényes témának számítottak, igazolja, hogy még az ezredfordulót követ?en is életveszélyesen megfenyegettek egy újságírót, aki hasonló ügyet akart el?venni" – írta korábbi cikkében a Magyar Nemzet.

Brenner János testvére, Brenner József szerint nyolc tettes volt, akik közül páran még élhetnek is. Bár a pontos elkövet?ket máig sem ismerjük, az világos, hogy a diktatúra példát akart statuálni. *„A büntet?jogi felel?sség síkjától függetlenül, a történeti igazság felderítését?l nem fosztható meg az utókor* – írta err?l Soós Viktor – *Habár ez ideig nem sikerült név szerint megjelölni a b?ntett valamennyi elkövet?jét, de a lényeg napvilágra került:*

> *Brenner Jánost a hivatalos – egyházakat felszámolni akaró – politika jegyében, papi hivatásának eredményes gyakorlása miatt, szervezetten, többen, különös kegyetlenséggel meggyilkolták. A b?ntett felderítésére és megbüntetésére hivatott állami hatóságok pedig tudatosan hamis útra terelték az eljárásokat, hogy ilyen módon kivonják a b?ntett elkövet?it, és ezáltal a hatalmat gyakorló Pártot a felel?sség súlya alól."*

Nyakára ráléptek, a stóláját megtaposták

Majd: *„Több olyan példát is felsorolhatunk, amely bizonyítja, hogy a Brenner János elleni gyilkosság indítéka papi m?ködésében kereshet?. […] Brenner János papi mivoltában ért sérelmei közül kiemelend?, hogy stólájára az elkövet?k ráléptek. Különleges brutalitásuknak úgy is kifejezést adtak, hogy ráléptek a nyakára is. Az Oltáriszentséget ugyan nem vették el t?le, de látható, hogy a gyilkosok teljesen kivetk?ztek emberi mivoltukból a tett elkövetése során. Sem Tóka Ferenc, sem Kóczán Tibor ártatlanságát, sem egyedüli b?nösségét nem sikerült bizonyítani.*

> *Azt gondolom, hogy az igazság valahol félúton van. Mindkét személynek lehetett köze a gyilkossághoz, de azt bizonyosan nem egy tettes követte el."*

Brenner János halálát valószín?leg sohasem fogjuk tudni teljesen tisztán látni, de az inditékok ma már világosak. Akkor is, ha az elvtársak mindent megtettek emléke eltörléséért. A mártírhalált halt káplánt **május elsején avatják boldoggá Szombathelyen**. A felemel? szertartásra több tízezer embert várnak, természetesen a Pesti Srácok stábja is ott lesz az eseményen.

Felhasznált irodalom: Kocsis L. Mihály: *Els? nap az örökkévalóságban*; *Kapu*, 2008/február; Soós Viktor Attila: *A nyomozati eljárás a Brenner-gyilkosság ügyében* (Vasi Szemle, 2012/1). Magyar Nemzet: *Üzentek is Brenner János megölésével: a kommunista állam ismét bármit megtehet* (2017).

Mez? Gábor - www.pestisracok.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló